

på
& radio

SKULLE SPREN-
GES: Vidkun Quisling

— Ville sprengre Quisling

Av ERIK NODLAND
Max Manus og Gregers Gram ville sprengre Vidkun Quisling, Josef Terboven og resten av okkupasjonseliten i lufta. Sabotørene hadde fingern på avtrekkeren da de ble stoppet.

Direkte ordre fra den norske overkommandoen i London satte stopper for planen.

Det var en gang i 1944. Hele gjengen med Quisling og Terboven i spissen var samlet i Colosseum kino. Vi visste om det. På forhånd hadde vi rigget hele bygget med sprengstoff. Det var bare å tenne på lunta, så hadde vi tatt alle sammen, sier Max Manus til VG.

Men ordren fra overkommandoen i London var krysstallklar: — Ikke gjør det! De tyske redell presaliene vil bli grusomme og voldsomme. Aksjonen er ikke verd et slikt blodbad.

Max Manus og Gregers Gram stoppet i siste liten.

— Ville kidnappe Hamsun

Av ERIK NODLAND

Max Manus planla å kidnappe Knut Hamsun for å smugle ham til England via Sverige.

— Da jeg mange år senere fortalte om planene til Hamsuns sønn, Tore, ble han blank i øynene. Det var ingen tvil om at en slik kidnapping hadde vært svært velkommen for Hamsuns familie, sier Max Manus.

Manus mener at Hamsun var helt forrykket, og at han var villadet i sine Hitler-sympatier.

«MAX

— ditt navn er

FLAKS!»

Av ERIK NODLAND og ARNE IVERSEN (foto)

I denne grusomme cella møtte Max Manus sin erkefiende i 1945. Da Gestapo-sjef Fehmer ble tatt, ble han plassert her inntil han ble henrettet.

Krigshelten Max Manus (80) er hovedperson i et dokumentarprogram, «Max — ditt navn er flaks». Bjørn Benkow lager programmet for NRK, og Max Manus viser frem gamle tomter.

Benkow hjalp også Manus med hans forrige bok, «Mitt liv», som er utgitt i et opplag på 7000. Nå lager de to TV-program om Manus' krigsinnsats.

Gjensynet med cella der han møtte den fryktede Gestapo-sjefen SS-Hauptsturmführer Siegfried Fehmer ble spennende. Både for Max Manus — og for dem som fikk høre hans historie. Neste år kan du også høre om møtet — i NRK TV.

Erkefiende

— Jeg kom inn i fangehullet til ham. Han sto stiv og strunk med bar overkropp og gjorde gymnastikk. Han gikk rett i givakt da han så meg i full uniform.

«Vet du hvem jeg er?» spurte Max den gang for femti år siden. Gestapo-sjefen visste ikke, men ble ivrig da Manus presenterte seg.

«Det gleder meg meget!» repliserte den onde Gestapo-sjefen på gebrokkent men forståelig norsk, ifølge Max Manus.

— I en lang samtale utvekslet vi erfaringer fra krigen. Han fortalte om alle fellene tyskerne hadde lagt for meg. Da vi skulle senke skipet «Donau», hadde de gjort seg ekstra flid. Med snubletråder, eksplosiver og gass. Han var stolt av sin egen grundighet. Men det var ikke nok. Vi var heldigvis enda lurere, og utførte oppdraget uten å bli tatt, forteller Max Manus.

— Sympatisk mann

Han syntes synd på den fangede Gestapo-sjefen.

— Fehmer var en flott fyr, og fremsto som en sympatisk mann. Men vi må aldri glemme: Han var grusom, torturerte folk og drepte nordmenn. Han fortalte meg at han angret sterkt på mye han hadde gjort i løpet av okkupasjonen. «Og så alt til ingen nytte. Vi tapte likevel...» sa Fehmer til meg under det uforglemmelige møtet, erindrer Norges mest dekorerte soldat i annen verdenskrig. Manus fikk

SPRENGT «DONAU»: Max Manus lurte nazistene og klarte å sprengre skipet «Donau» av Bremen, til tross for omfattende sikkerhet ved Oslo havn.

Han ville kidnappe Knut Hamsun og sprengre Quisling i lufta! Nå skal krigshelten Max Manus brettes ut på TV.

TOPPMOTE: I dette fangehullet møtte Max Manus Gestapo-sjefen Siegfried Fehmer etter krigen. Nå lager Bjørn Benkow en TV-dokumentar om Manus' bravader under krigen.

blant annet britenes Distingulshed Service Order og to Military Cross for sin innsats mot den tyske okkupasjonsmakten.

— Hvordan fikk dere tatt Siegfried Fehmer?

— Underlig hvordan en sadist kan være så glad i dyr. Fehmer

skjulte seg — livredd — blant menige soldater i fangenskap. Vi visste ikke hvor. Men fra fangenskapet ringte han til en kvinne for å høre hvordan det stod til med bikkja — schæferen hans — som vi visste navnet på. Eitersom «samlørene» ble avflyttet,

skjonte vi da at Fehmer var i leiren. Og så kunne vi lete målrettet blant fangene. Han visste at han ville bli drept om vi fant ham. Han satte livet på spill for bikkjas skyld. Fehmer ble senere henrettet på Akershus. I tillegg Max Manus.